

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **T. K.**, zast. Mgr. Janem Pořízkem, advokátem se sídlem Kováků 554/24, Praha 5, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2021, č. j. 136078/2021/KUSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2022, č. j. 50 A 21/2021 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví částečně změnil rozhodnutí Městského úřadu Dobříš (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 21. 9. 2021, č. j. MDOB 49651/2021/Jur, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), tak, že se žalobci ukládá dle § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu v souladu s § 125c odst. 5 písm. g) tohoto zákona pokuta ve výši 1 700 Kč. Daného přestupku se žalobce dopustil tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu nezajistil, aby při užití vozidla, jehož je provozovatelem, na pozemních komunikacích byly dodržovány povinnosti řidiče. K jejich porušení došlo dne 14. 7. 2020 v 16:08 hod. a dne 4. 8. 2020 v 16:23 hod. tím, že neztotožněný řidič vozidla v Dobříši na pozemní komunikaci č. III/11628 v ulici Pražská v úseku mezi křižovatkou s ulicí Březová

a přechodem pro chodce u budovy č. p. 1666 ve směru z centra překročil maximální rychlost 50 km/hod. stanovenou pro daný úsek.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. Žalobce označil za řidiče, kteří se dopustili protiprávního jednání, osoby s adresou na Ukrajině, kam se jim správní orgán I. stupně pokusil bezúspěšně doručit výzvy k podání vysvětlení. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) nemusí správní orgány vynakládat za účelem zjištění totožnosti pachatele přestupku úsilí, které by vzhledem k okolnostem bylo nepřiměřené, což platí zejména v situaci, když provozovatel vozidla označí za řidiče osobu s adresou pobytu v zahraničí, která nepřebírá zásilky zasílané správním orgánem. Takto označené osobě postačí zpravidla zaslat jedinou výzvu. V projednávané věci bylo dostatečně zaslání jediné výzvy k podání vysvětlení, jelikož správní orgán I. stupně neměl dostatek potřebných indicií pro zjištění pachatele přestupku, a proto nepochybil, když po vrácení zásilek přistoupil k zahájení řízení proti žalobci jako provozovateli vozidla.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce jako provozovatel vozidla neprokázal splnění liberačního důvodu dle § 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu. Dle žalobce byly jím označené osoby ubytovány v jeho bytě v samostatném pokoji, bez jeho vědomí se zmocnily klíčů od daného vozidla v jiném pokoji a následně bez jeho vědomí toto vozidlo užívaly. Správní orgány nezpochybňovaly, že žalobce ve svém bytě pronajal pokoj, nicméně neměly za prokázané, že by osoby, jimž poskytl ubytování, skutečně řídily dané vozidlo. Na věrohodnosti žalobcově verzi nepřidává, že svá tvrzení doložil nájemními smlouvami, z nichž na jedné je opakovaně uvedeno datum s rokem 2022, ačkoliv má prokazovat události z roku 2020. To navozuje dojem, jako by tuto listinu někdo narychlo vyplňoval pro účely soudního řízení. Ani v případě, že by údajní řidiči dané vozidlo užíli bez vědomí žalobce, by nebyl naplněn liberační důvod dle § 125f odst. 6 zákona o silničním provozu, jelikož žalobce nevytvořil relevantní překážku k tomu, aby osoby mající pronajatý pokoj v jeho bytě dané vozidlo převzaly. Krajský soud se neztotožnil s tvrzením, že žalobce nemohl odcizení vozidla nahlásit na policii z důvodu rychlého sledu událostí, jelikož mezi doručením první písemnosti žalobci a vydáním napadeného rozhodnutí uběhlo téměř 14 měsíců. Na závěr krajský soud neshledal ani promlčení daného přestupku.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podřazených pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, za jakých okolností je vozidlo odcizeno ve smyslu § 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu. Stěžovatel označil řidiče vozidla, kteří se přestupku dopustili. Stěžovatel obě osoby svým vozidlem vyzvedl a přivezl k domu, kde se nachází jeho byt, a proto jim bylo známo, které vozidlo mu patří a kde je zaparkováno. Stěžovatel následně ponechal autoklíč v jiném pokoji tohoto bytu, jenž uzamkl klíčem, který si poté odnesl s sebou. Tím dané vozidlo dostatečně zabezpečil a vytvořil překážku k užití vozidla. Skutečnost, že se někdo klíče od vozidla zmocnil protiprávně, mu nelze klást za vinu. Výkladem § 125f zákona o silničním provozu se

pokračování

zabývala řada soudních rozhodnutí, která se týkala případů, kdy provozovatel vozidlo svěřil pachatelům přestupku vědomě. Ve stěžovatelských případech se pachatelé přestupku vozidla zmocnili protiprávně. Krajský soud odkázal na chybné datum na jedné z nájemních smluv, což však bylo pouhou písařskou chybou stěžovatele. Podobné chyby se nicméně dopustil i žalovaný ve vyjádření k žalobě.

[6] Krajský soud se dostatečně neseznámil se spisem, jelikož uvedl, že by host musel disponovat informací nejen o tom, do kterého vozidla se hodí klíče, ale též, že se jedná o vozidlo stěžovatele. Ten však uvedl, že obě osoby do bytu motorovým vozidlem přivezl. Nelze mu vyčítat, že nepodal trestní oznámení, jelikož se o spáchání přestupku dozvěděl až s časovou prodlevou, nebyla mu tímto jednáním způsobena škoda a jednalo se o cizí státní příslušníky, kteří se již nemuseli nacházet na území České republiky. Podmínky užití § 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu proto byly splněny.

[7] Napadený rozsudek a napadené rozhodnutí spočívají na nesprávném řešení otázky, co musí správní orgán podniknout, aby učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele daného přestupku. Obeslání stěžovatelem ztotožněných osob pouze jednou nebylo dostatečné. Dle rozsudku NSS ze dne 29. 5. 2020, č. j. 2 As 293/2018 - 25, platí, že pokud autopůjčovna jako provozovatel vozidla sdělí správnímu orgánu, která konkrétní osoba měla dané vozidlo půjčeno, je to dostatečným důvodem pro zahájení řízení o přestupku proti této osobě. Zásilka adresovaná jednomu z řidičů, panu V. G., nebyla z důvodu „zásilka nevyžádána“ převzata a u druhého řidiče, pana V. G., nebyla zásilka převzata z důvodu „adresát se v místě nezdržuje“. Přinejmenším v případě pana V. G. mohla být výzva doručena opakovaně. Stěžovatel měl k dispozici telefonní čísla těchto osob, která si správní orgány nevyžádaly. Správní orgány mohly dotčené osoby kontaktovat prostřednictvím orgánů státu, jehož jsou státními příslušníky. Nesprávný výklad § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu se promítl i do rozsahu zjišťování skutkového stavu, který nebyl dostatečně zjištěn.

[8] Žalovaný ve vyjádření navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Je nevěrohodné, že by dva státní příslušníci Ukrajiny, oba stejného příjmení, stejným způsobem použili vozidlo, ke kterému neměli doklady, k jízdě ve stejném místě. Při spáchání trestného činu neoprávněného užívání cizí věci je obvyklé, že je vozidlo zanecháno na jiném místě, než kde stálo předtím. Odkaz na rozsudek NSS č. j. 2 As 293/2018 - 25 je nepřiléhavý, jelikož řeší případ půjčovny vozidel, která má v předmětu podnikání, že její vozidla řídí třetí osoby. Stěžovatel užití tohoto judikátu sám vylučuje, když konstatuje, že v projednávaném případě nešlo o případ, kdy je vozidlo pachateli přestupku svěřeno vědomě.

[9] Žalovaný dále požaduje náhradu nákladů řízení, kterou uplatňuje jako paušální náhradu za písemné úkony vyvolané jednáním stěžovatele po skončení správního řízení. Nepřiznání náhrady nákladů řízení porušuje ústavní princip rovnosti účastníků soudního řízení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Následně se

zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a zákon č. 77/2021 Sb.).

[11] Vymezením neurčitěho právního pojmu „*podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ se již NSS zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2005 do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou s. ř. s. provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. (s účinností od 1. 4. 2021) byl rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu NSS posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (shodně již zmínka v rozsudku NSS ze dne 10. 6. 2021, č. j. 1 As 124/2021 - 28). Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti proto NSS i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39.

[12] Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to 1) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo 2) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu. V projednávané věci NSS shledal, že v judikatuře nebyla řešena otázka prokázání liberace provozovatele vozidla dle § 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu, v případě tvrzeného dočasného odcizení vozidla osobou dočasně bydlící s provozovatelem vozidla. Kasační stížnost je proto přijatelná.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu platí, že provozovatel vozidla *se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem*. Dle odst. 5 písm. a) daného ustanovení platí: *Obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje, a nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě*.

[15] Stěžovatel namítá, že v projednávané věci byly splněny podmínky pro užití liberačního důvodu dle § 125f odst. 6 písm. a) zákona o silničním provozu. Dle tohoto ustanovení mimo jiné platí, že *provozovatel vozidla za přestupek podle odstavce 1 neodpovídá, jestliže **prokáže**, že v době před porušením povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno* (zvýraznění doplnil NSS).

[16] Zákon tedy jasně stanoví, že provozovatel musí skutečnost, že vozidlo bylo odcizeno, prokázat a nikoliv ji pouze tvrdit. Stěžovatel v dané věci neprokázal, že dané vozidlo bylo odcizeno. Pouhá ničím nepodložená tvrzení o odcizení vozidla dvěma hosty ukrajinské státní příslušnosti, kteří měli dvakrát po sobě vniknout do pokoje, ve kterém stěžovatel zanechal klíče od daného vozidla, nemohou prokázat, že vozidlo bylo skutečně

pokračování

odcizeno. Totéž platí i u tvrzení, že stěžovatel zavezl osoby údajných pachatelů daným vozidlem k sobě domů, a proto věděly, že se jedná o jeho vozidlo. Předložené smlouvy o nájmu uzavřené s údajnými pachateli mohou bez dalšího prokázat pouze to, že stěžovatel obě osoby u sebe v bytě ubytoval, přičemž v případě smlouvy uzavřené s panem V. G. (č. l. 32 spisu krajského soudu) může třikrát po sobě uvedené nesprávné datum roku 2022 vyvolávat pochybnosti o tom, kdy byla skutečně uzavřena. Smlouvy však nijak neprokazují, že stěžovateli tyto osoby odcizily klíče od vozidla, kterým poté měly spáchat shodný přestupek ani ne tři týdny po sobě na stejném místě přibližně ve stejný čas. Stěžovatel se o spáchání prvního přestupku prokazatelně dozvěděl dne 31. 7. 2020 (č. l. 3 správního spisu), kdy mu byla do vlastních rukou doručena výzva k uhrazení určené částky ze dne 15. 7. 2020. Pokud měl podezření na odcizení vozidla či jeho neoprávněné užívání, měl se obrátit na policii s trestním oznámením anebo zamezit tomu, aby nedošlo k opakování přestupku. Stěžovatel nepodal trestní oznámení ani po druhé výzvě, která mu byla doručena dne 10. 9. 2020 (č. l. 8 správního spisu). Odůvodněním, že trestní oznámení nepodal kvůli rychlé časové posloupnosti, skutečnosti, že mu nebyla způsobena újma a že pachatelé byli státní příslušníci Ukrajiny, nemohl vyvrátit pochybnosti správních orgánů ohledně osob pachatelů.

[17] K výše uvedenému NSS na okraj dodává, že se žalovaný mylí, když za podstatné u trestného činu neoprávněného užití cizí věci považuje zanechání věci (zde vozidla) na jiném místě, než kde před tím stálo. Dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 7 Tdo 1319/2017, platí, že *„má-li jít o přechodné užívání věci ve smyslu § 207 odst. 1 tr. zákoníku, musí jít o relativně krátkou dobu, po kterou pachatel s věcí disponuje a po které se věc vrátí do dispozice vlastníka nebo jiné oprávněné osoby. Pro jednání, které má povahu „přechodného užívání“, je příznačné, že pachatel věc vlastníku nebo jiné oprávněné osobě vrátí nebo ji alespoň zanechá na takovém místě a za takových okolností, že vlastník nebo jiná oprávněná osoba může snadno a rychle obnovit svou dispozici s věcí“* (zvýraznění doplnil NSS).

[18] Dle stěžovatele správní orgán I. stupně postupoval nesprávně, když se pokusil osobám údajných pachatelů doručovat výzvu k podání vysvětlení pouze jedenkrát. Podle názoru NSS to však bylo v dané situaci dostačující. Obdobným případem se NSS zabýval např. v rozsudku ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 As 231/2018 - 18, v jehož bodě 13 konstatoval: *„Jelikož správní orgán prvního stupně v posuzovaném případě nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku učinil, tj. pana D. T. na sdělenou adresu obeslal s výzvou k podání vysvětlení, která se vrátila jako nedoručená, neboť adresát si zásilku nevyzvedl, a správní orgán neměl k dispozici žádné další informace, uvedený předpoklad pro projednání správního deliktu provozovatele vozidla byl splněn (...) Nejvyšší správní soud má za to, že požadavek krajského soudu, aby správní orgán do zahraničí doručoval opakovaně, případně aby se opakovaně dotazoval žalobce na bližší osobní údaje tvrzeného pachatele přestupku, nemá oporu v právní úpravě tak, jak ji Nejvyšší správní soud setrvale vykládá.“*

[19] Správní orgán I. stupně zaslal na stěžovatelem uvedené ukrajinské adresy výzvy, které se shodně jako ve výše uvedené věci vrátily jako nedoručitelné (č. l. 5 a 10 správního spisu), a neměl žádné další informace o osobách údajných pachatelů přestupku. Předpoklad pro projednání přestupku provozovatele vozidla proto byl splněn. Nejednalo se o případ podobný tomu, kterým se NSS zabýval v rozsudku č. j. 2 As 293/2018 - 25, jelikož jak

vedl správně žalovaný, v tehdejší věci byla provozovatelem vozidla autopůjčovna, tedy subjekt, u kterého se předpokládá, že bude svá vozidla půjčovat třetím osobám. Pokud stěžovatel uvádí, že má na údajné pachatele přestupku telefonní kontakt, který si správní orgány nevyžádaly, nezbyvá než uvést, že jej správní orgán I. stupně výzvami k uhrazení určené částky ze dne 15. 7. 2020 a 13. 8. 2020 vyzval, aby uvedl veškeré údaje umožňující identifikaci řidiče vozidla, a pokud se rozhodl telefonní kontakt nesdělít, nemůže tato skutečnost jít k tíži správních orgánů.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[21] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[22] Žalovaný měl ve věci úspěch, nicméně mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti (do které patří zaslání správního spisu na výzvu NSS či zaslání vyjádření ke kasační stížnosti) nevznikly, a proto mu je NSS nepřiznává. K žádosti o přiznání paušální náhrady za písemné úkony NSS odkazuje na rozsudek ze dne 7. 1. 2015, č. j. 1 Afs 225/2014 - 31, dle kterého není rovnost účastníků řízení ve smyslu § 36 odst. 1 s. ř. s. narušena, pokud žalovanému v soudním řízení správním, ve kterém měl plný úspěch, není přiznána paušální náhrada nákladů řízení, jelikož dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování služeb, ve znění pozdějších předpisů, náleží náhrada hotových výdajů účelně vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby advokátovi, nedohodl-li se s klientem na jiné paušální částce. Argumentem pro přiznání nákladů řízení nemůže být ani potřeba „potrestání“ žalobce, který zatěžuje správní orgány nedůvodnou žalobou, jelikož takový účel náhrada nákladů řízení plnit nemůže (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 - 47, č. 3228/2015 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2022

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu